

מדור השפה העברית

המשמעות של יום האישה

מחברת: אלכסנדרה קולונטאי

תאריך פרסום: 17 בפברואר 1913

מקור: עיתון פראבדה

תרגום לעברית: אלי למדן

מקור התרגום העברי: [פיגומים](#) - מגזין להגות סוציאליסטית עכשווית

המאמר שלהלן פורסם ב'פראבדה' שבוע לפני החגיגות הראשונות ברוסיה את "יום הסולידריות הבינלאומית של נשות הפרולטריון" ב-8 במרץ, 1913. בסנט פטרסבורג היום צוין על ידי מחאות נגד היעדר זכויות כלכליות ופוליטיות לנשים, למען אחדות מעמד העובדים ולקידום התודעה הפוליטית של עובדות.

מהו "יום הנשים"? מי זקוק לו? האם אין זה ויתור לבנות המעמד הבורגני, לפמיניסטיות ולסופרז'יסטיות? האם אין הוא מזיק לאחדותה של תנועת העבודה? שאלות כאלה עדיין נשאלות ברוסיה, אך מחוצה לה כבר לא שומעים אותן. החיים עצמם כבר הספיקו להשיב עליהן תשובה בהירה ורהוטה.

"יום הנשים" הוא חולייה בשרשרת ארוכה ואיתנה של תנועת הנשים העובדות. הצבא המאורגן של הנשים העובדות גדל משנה לשנה. לפני עשרים שנה קבוצה קטנה של נשים עובדות נדחקו לארגוני העובדים, ורק בודדות הבהבו, כמו כתמים בהירים, בשורות של מפלגת הפועלים... כעת באנגליה ישנן מעל 292,000 פועלות חברות באיגודי עובדים, בגרמניה כ-200,000 חברות בתנועת האיגודים המקצועיים ו-150,000 במפלגת הפועלים; באוסטריה – 47,000 באיגודים וכמעט 20,000 במפלגה. באיטליה, בהונגריה, בדנמרק, בשוודיה, בנורווגיה, בשווייץ – בכל מקום נשות מעמד הפועלים הולכות ומתארגנות. צבא הנשים הסוציאליסטי המאורגן מקיף כמעט מיליון חברות. זה כוח! ושועי עולם נאלצים להתחשב בו כאשר מדובר על יוקר המחייה, על ביטוח האימהות, על עבודת הילדים, על חוקי ההגנה על עבודת הנשים.

היו זמנים שבהם הפועלים הגברים הניחו שהם יוכלו לבדם לשאת על כתפיהם את כובד המאבק בהון, שהם לבדם, ללא הנשים, יוכלו להתמודד עם "העולם הישן". אולם ככל שנשות מעמד הפועלים הלכו והצטרפו לשורות אלה המוכרים את כוח עבודתם, נדחפות אל שוק העבודה על ידי צורכי הקיום או האבטלה של הבעל או האב, גם הפועלים הגברים פיתחו מודעות לכך שלהותיר את הנשים מאחור, בשורות "חסרי התודעה", פירוש הדבר להזיק למאבקם, להאט ולבלום אותו. ככל שיהיו יותר לוחמים מודעים, כך יגדלו הסיכויים להצלחת המאבק. ואיזו "תודעה" יכולה להיות לאישה שיושבת במטבח, שאין לה שום

זכויות בחברה, במדינה, במשפחה? אין לה שום "מחשבות" משלה! הכול נעשה במצוות האב או הבעל...

לא, העדר הזכויות של נשים ונחשלותן, מוכפפותן ואדישותן לא מביאות תועלת למעמד הפועלים, ולמעשה הן גורמות לו נזק ישיר. אך כיצד ניתן למשוך את הנשים העובדות לתנועה, לעורר אותן?

הסוציאלי-דמוקרטיה האירופית לא מצאה את הדרך הנכונה באופן מיידי. דלתות ארגוני העובדים היו פתוחות לרווחה בפני העובדות, אך הן הצטרפו אליהם במקרים בודדים. מדוע?

מפני שמעמד הפועלים לא הבין מיד שהאישה העובדת היא החברה חסרת הזכויות והמנושלת ביותר בקרב המעמד כולו. במשך מאות שנים היו הנשים מאוימות, מבוהלות ונרדפות, לכן, כדי לעורר את מחשבתן ולגרום לליבן להלום במרץ ובקול, צריך למצוא מילים מיוחדות, שידברו אליהן בתור נשים.

הפועלים לא הכירו מיד בכך שבעולם של העדר זכויות ושל ניצול חווה האישה דיכוי לא רק בתור מי שמוכרת את כוח עבודתה, אלא גם בתור אם, בתור אישה... אבל כאשר מפלגת הפועלים הסוציאליסטית הבינה את זה, היא הציגה באומץ את הדרישה להגנה הכפולה על האישה – האישה בתור עובדת שכירה והאישה בתור אם.

בכל הארצות החלו הסוציאליסטים להציג דרישות להגנה מיוחדת על עבודת הנשים, להבטחת ביטוח האימהות וילדים, לזכויות פוליטיות עבור נשים, להגנת על האינטרסים של נשים.

ככל שהבינה מפלגת הפועלים טוב יותר את משימתה השנייה ביחס לנשים העובדות, כך הצטרפו נשים ברצון רב יותר לשורות המפלגה, והבינו טוב יותר שהיא מגינתם האמיתית ושמעמד הפועלים נלחם למען הצרכים שלהן, הצרכים המובהקים והבוערים ביותר של נשים. הנשים העובדות עצמן, המאורגנות ובעלות התודעה המעמדית מביניהן, עשו רבות לבירור הסוגייה הזאת. וכעת, עיקר העבודה בתחום הגיוס של חברות חדשות לתנועה הסוציאליסטית מוטלת על נשים. במפלגות בכל הארצות קיימים גופים מיוחדים לענייני נשים: ועדים, מזכריות, לשכות. מצד אחד, ועדי הנשים הללו פועלים בקרב המוני נשים בעלות תודעה מעמדית נמוכה, מעוררים את תודעתן, מושכים אותן להתארגנות. מצד שני, הם מפתחים את אותן הסוגיות והדרישות שנוגעות באופן הישיר ביותר בנשים: שמירה על ביטחונן ועל רווחתן של יולדות, קביעת נורמות חוקיות בנוגע לעבודת הנשים, מאבק בזנות, מאבק בתמותת הילדים, תביעות לזכויות פוליטיות לנשים, שיפור תנאי הדיור, מאבק ביוקר המחיה וכדומה.

לפיכך, נשים שמצטרפות למפלגה נאבקות למען סוגיות מעמדיות כלליות, ויחד עם זאת, מנסחות ומעלות לסדר היום תביעות ודרישות הנוגעות ישירות אליהן בתור נשים, בתור בעלות משק בית, בתור אימהות. והמפלגה תומכת בדרישות אלה ונאבקות למען... הרי תביעות הנשים העובדות גם הן סוגיה כלל-מעמדית!

ב"יום הנשים" מוחות הפועלות המאורגנות נגד העדר הזכויות שלהן.

אבל יהיו שישאלו: מדוע לבדל כך את הנשים העובדות? לשם מה נחוצים "ימי נשים" מיוחדים, חומרי הסברה מיוחדים לפועלות, אסיפות ופגישות של נשות מעמד הפועלים? האם אין זה, בכל זאת, ויתור לפמיניסטיות ולסופרז'יסטיות?

כך יכולים לחשוב רק אלה שלא מכירים את ההבדל היסודי בין תנועת נשים סוציאליסטיות לבין הסופרז'יסטיות הבורגניות.

על מה נאבקות הפמיניסטיות? על אותן יתרונות, אותו השלטון והכוח, אותן הזכויות בחברה הקפיטליסטית שכעת הם נחלתם של הבעלים, האבות והאחים שלהן. על מה נאבקות הפועלות? למען חיסול של כל יתרון על בסיס לידה או עושר. אין זה משנה לאישה העובדת מי מחזיק בכוח "האדון": גבר או אישה. ביחד עם המעמד שלה כולו היא יכולה להקל על מצבה בתור אישה עובדת.

הפמיניסטיות דורשות שוויון זכויות תמיד ובכל מקום. הנשים העובדות עונות להן: אנחנו דורשות זכויות עבור כל אזרח ואזרחית, אבל אנחנו לא נאפשר לאף אחד לשכוח שאנחנו לא רק עובדות ואזרחיות, אנחנו גם אימהות! ובתור אימהות, בתור נשים האחראיות על העתיד, אנחנו דורשות דאגה מיוחדת כלפינו וכלפי ילדינו, הגנה מיוחדת מצד המדינה והחברה.

הפמיניסטיות נאבקות למען הזכויות הפוליטיות. אך גם כאן דרכינו נפרדות.

עבור נשות הבורגנות הזכויות הפוליטיות הן רק דרך למצוא מקום נוח יותר, יציב יותר בעולם שבנוי על ניצול האנשים העובדים. עבור הנשים העובדות זהו רק צעד אחד בדרך התלולה והקשה המובילה לממלכת העבודה הרצויה.

דרכי הנשים העובדות והסופרז'יסטיות הבורגניות נפרדו מזמן. מטרותיהן, שמציבים חיייהם השונים של אלה ושל אלה, שונות מדי. האינטרסים של העובדות ושל בעלות הבית, של המשרתת ושל "הגבירה", מנוגדים מדי... אין, ולא יכולות להיות נקודות של השקה, של פשרה, של חיבור... לכן הפועלים לא צריכים לחשוש לא מימי נשים מיוחדים, לא מאסיפות מיוחדות של פועלות ולא מעיתון הייעודי להן.

כל העבודה המיוחדת, הנבדלת, בקרב נשות מעמד הפועלים היא רק דרך לעורר את העובדות, לצרף אותן לשורות הנאבקים למען עתיד טוב יותר... ימי הנשים וכל העבודה הקפדנית והאיטית הנעשית כדי לעורר את התודעה המעמדית העצמית של העובדות משרתת את אחדותו של מעמד הפועלים ולא את פיצולו.

לפיכך, בואו נאפשר לרגש השמחה על כך שהן משרתות את המאבק הכלל-מעמדי ובזמן נאבקות על שחרורן הן, על שחרור הנשים, לגרום לנשים העובדות להצטרף ליום הנשים.